

Afgørelser – Reg. nr.: 06395.00

Fredningen vedrører: Haslund Skov

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 17-12-1979

Fredningsnævnet 31-05-1977

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

17/
112-1979

År 1979, den 17. december, afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sag nr. 2350/77 om fredning af Haslund skov i Langå og Randers kommuner.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds afsagde den 31. maj 1977 kendelse om fredning af den ca. 36 ha store Haslund skov i Langå og Randers kommuner. Fredningens hovedformål er at opretholde arealets nuværende karakter af en usædvanlig artsrig løvblandingsskov. Kendelsen omfatter helt eller delvis 10 private ejendomme, hvis ejere tilkendtes erstatninger med ialt 59.510 kr.

Fredningsnævnets kendelse er indbragt for overfredningsnævnet af 4 af de berørte ejere.

I sagens behandling har deltaget 7 medlemmer af overfredningsnævnet.

Efter besigtigelse og møde med parter og interesserede har overfredningsnævnet med 4 stemmer mod 3 besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse med mindre ændringer af fredningsbestemmelserne, som herefter er:

1. Arealerne må ikke bebygges, heller ikke med skure o.lign., og der må ikke opstilles campingvogne, master og skæmmende indretninger. Fredningsnævnet kan tillade, at der inden for det fredede område opstilles et enkelt arbejdsskur til brug for skovarbejdere. Fredningsnævnet kan endvidere tillade anbringelse af transformerstationer og el-master til fremføring af luftledninger.

2. På arealerne må der ikke henkastes eller anbringes affald, herunder kasserede biler og landbrugsmaskiner.
3. Arealerne må ikke afvandes på anden måde end hidtil, og vandløb må ikke reguleres uden tilladelse fra fredningsnævnet. Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.
4. Den eksisterende skov skal drives ved plukhugst og selvfor-
yngelse. Tyndingshugst er dog tilladt, ligesom der må efterplantes med løvtræer.
- De sammenhængende nåletræsplantninger på ca. 8,5 ha på matr.nr. 7 og 11, Ommestrupjorden, Værum, og ca. 0,5 ha på matr. nr. 17 b, 19 c og 18 c, Haslund By, Haslund, må genplantes med nåletræer, men iøvrigt må der ikke plantes med nåletræer inden for det fredede.
- Uden for de ovennævnte sammenhængende nåletræsbevoksninger må eventuelle eksisterende nåletræer efter hugst kun efterplantes med løvtræer. Senere selvsåede nåletræer, der ikke fjernes af vedkommende ejer, kan efter forudgående meddelelse til ejeren fjernes ved foranstaltning af fredningsmyndighederne eller Danmarks Naturfredningsforening uden udgift for ejeren.
5. Der må kun anvendes kemiske ukrudtsmidler og/eller insektbekæmpende midler, når almindelig god skovdrift gør det påkrævet. Planter må kun opgraves, hvis det sker i forbindelse med rimelige skovdyrkningsmæssige dispositioner.
6. Forinden fredningsnævnet tager stilling til spørgsmål vedrørende ovenstående punkt 3, 4 og 5, skal nævnet indhente en udtalelse fra naturfredningsrådet.

Overfredningsnævnet har med 6 stemmer mod 1 efter omstændighederne kunnet tiltræde fredningsnævnets erstatningstilkendelse over for de ejere, som ikke har indbragt fredningsnævnets kendelse for overfredningsnævnet. Med 2 af de ankende ejere er der opnået enighed om en forhøjelse af de tilkendte erstatninger, og for de 2 øvrige ankende ejere er erstatningerne fastsat af taksationskommissionen vedrørende naturfredning ved kendelse af 6. april 1979 i overensstemmelse med overfredningsnævnets erstatningstilbud.

De samlede fredningserstatninger udgør herefter 78.335 kr. med renter fra den 31. maj 1977 og med tillæg af omkostningsbeløb på ialt

2.400 kr. Beløbene er udbetalt.

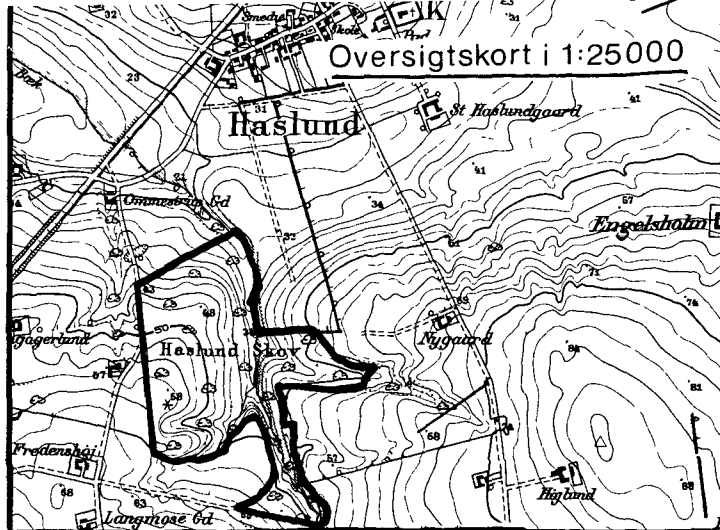
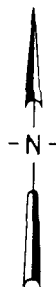
H e r e f t e r b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds afsagte kendelse af 31. maj 1977 stadfæstes med de ændringer, som følger af foranstående, og således at de ovenfor anførte fredningsbestemmelser hviler på følgende ejendomme, der som vist på fredningskortet helt eller delvis er omfattet af fredningen:

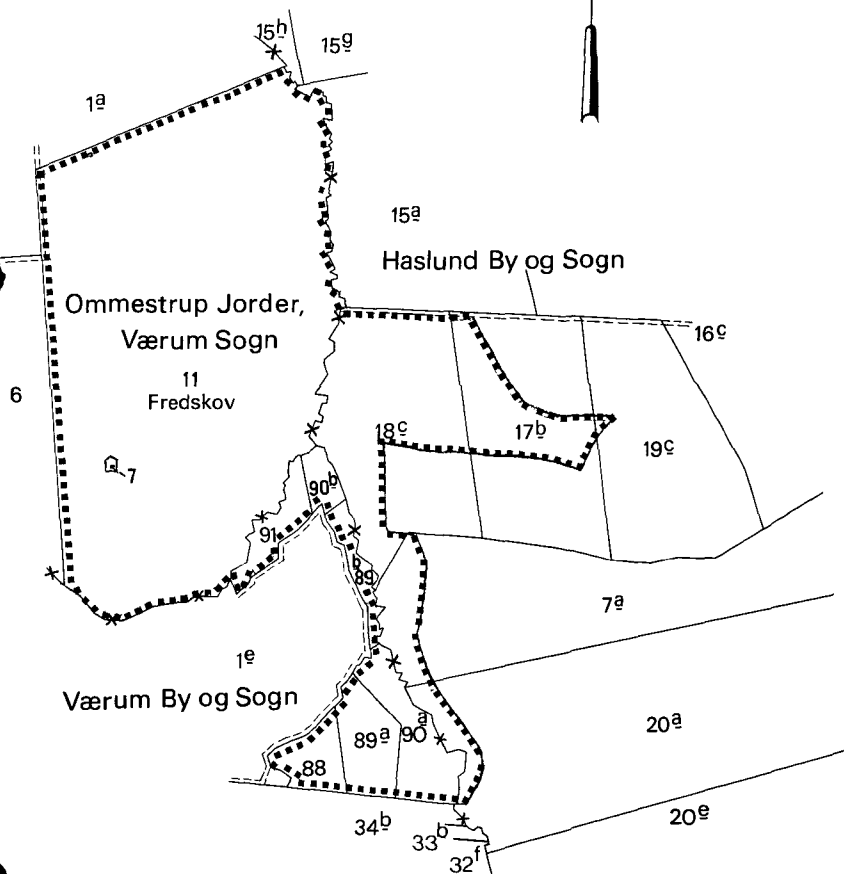
Matr.nr. 7 og 11, begge Ommestrupjorden, Værum, matr.nr. 88, 89 a, 89 b, 90 a, 90 b og 91, alle Værum By, Værum, og matr.nr. 7 a, 17 b, 18 c, 19 c og 20 a, alle Haslund By, Haslund.

P. O. V.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse nr. A. 493/73

Kortbilag hørende til

OVERFREDNINGSNÆVNETS

kendelse i sag nr.: 2350/77

Haslund Skov

Dele af Ommestrup Jorder og Værum By, Værum Sogn,
Langå kommune samt
Haslund By og Sogn,
Randers kommune,
Århus amtskommune.

Signaturforklaring

..... foreslået fredningsgrænse
- x - x - ejerlavsgænse

Målestok 1:10000

100 50 0 500 1000 m

År 1974

udarbejdet
af

Landinspektør

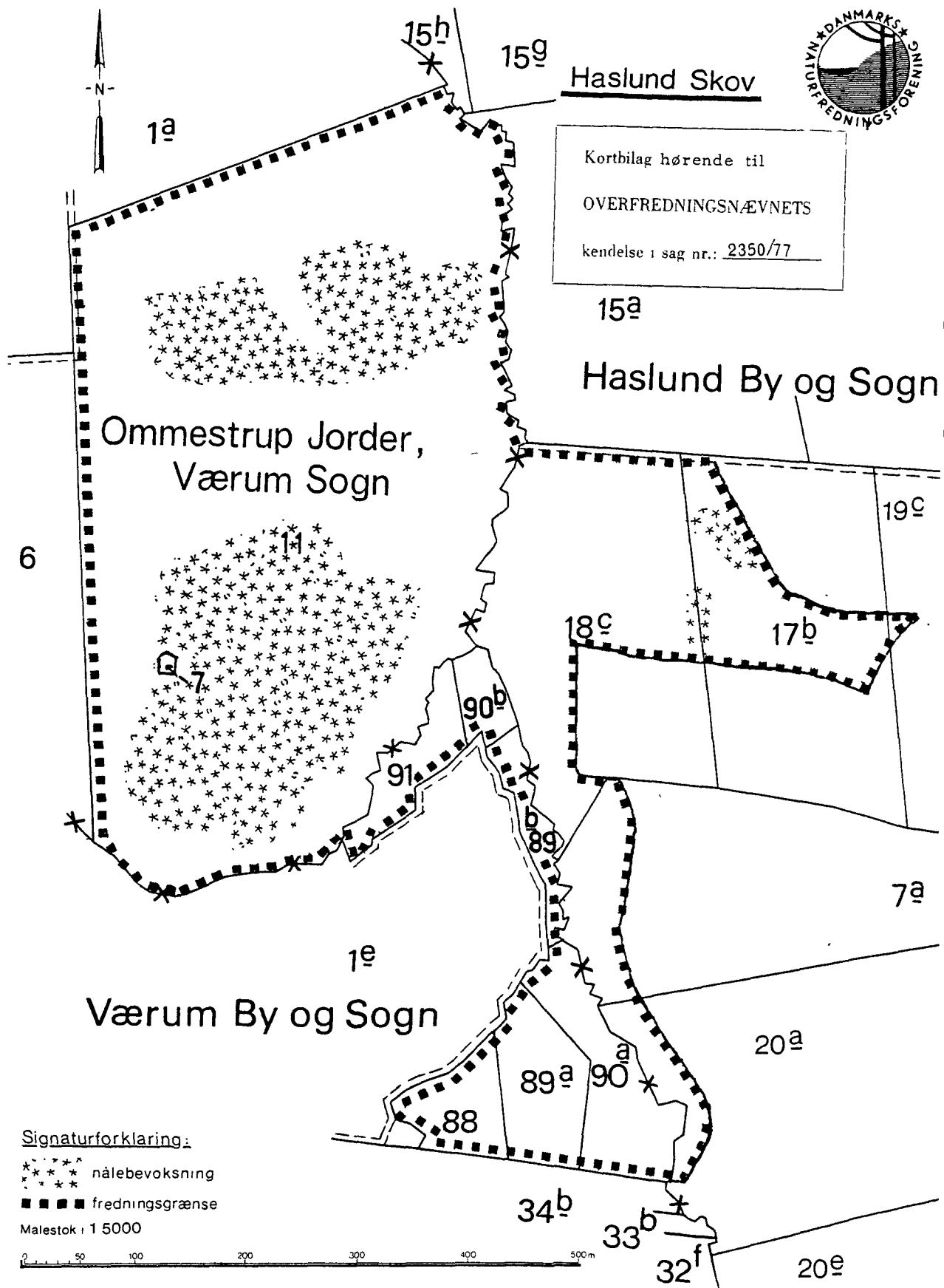
enkelte tilføjelser:

fredningsstyrelsen år 1979

D.N.j.nr.11-68-03

O.H.H.j.nr.7415

CS III 74

FREDNINGSNÆVNET>

31/5-77

1315 III MV

7I

Udskrift af Fredningsnævnet

UDSKRIFT

af

Kendelsesprotokol

for

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds.

År 1977, den 31. maj, afsagde Fredningsnævnet for Århus
amts sydlige fredningskreds i
fredningssag 214/1974

vedrørende fredning af Haslund
skov, beliggende inden for dele
af Ommestrup jorder og Værum by,
Værum sogn, Langå kommune, samt
Haslund by og sogn, Randers kom-
mune, alt Århus amtskommune,

følgende

K E N D E L S E :

Ved skrivelse af 12. juli 1974 har Danmarks Naturfredningsforening i henhold til § 10 og § 11 i lov om naturfredning af 18. juni 1969 rejst fredningssag vedrørende Haslund skov, matr. nr. 7,11 Ommestrup jorder, Værum sogn, 88, 89 a, 89 b, 90 a, 90 b og 91 Værum by og sogn, samt dele af 7 a, 17 b, 19 c, 18 c og 20 a Haslund by og sogn. Områdets afgrænsning fremgår i øvrigt af det kendelsen vedhæftede kort.

De omhandlede arealer ligger dels i Langå kommune, dels i Randers kommune, og sagen er i medfør af naturfredningslovens § 3, stk. 4, af Miljøministeriet ved skrivelse af 15. august 1974 henvist til behandling af nærværende fredningsnævn, der er blevet suppleret med det kommunale medlem valgt af Randers kommune.

Den af sagsrejseren nedlagte påstand går i det væsentlige ud på, at de omhandlede arealer ikke må bebygges, at området ikke må afvandes, at vandløb ikke må reguleres, at terrænformerne ikke må ændres ved afgravning eller opfyldning, at beplantning med nåletræer ikke må finde sted, at eksisterende nåletræer efter hugst i normal omdriftsalder skal erstattes med løvskov, enten ved selvsåning fra den omliggende skov eller ved plantning af løvtræarter, at området ikke må tilføres insecticider eller herbicider, at planter ikke må opgraves, at skoven skal være åben for almenheden til fri færdsel og ophold, og at der gives fredningsmyndighederne en vis adgang til landskabspleje.

Om baggrunden for fredningspåstanden hedder det i ovennævnte rejsningsskrivelse blandt andet: "... Haslund skov - ca 35 ha. - er i sin helhed en usædvanlig artsrig løvblandingsskov, hvis nuværende karakter er bestemt af ældre tiders græsningspåvirkning og senere tiders varsomme skovdrift med overvejende plukhugst og selvfornyelse. Denne driftsform i forbindelse med stærkt varieret terræn- og jordbund betinger floraens sammensætning.

Tilstedeværelsen af tertiært ler (plastisk ler) ved bækkene og

de tilgrænsende skrænter giver skoven særlig botanisk værdi, idet der på denne bund er udviklet en frodig og efter alt at dømme naturlig askeskov og askeblandskov med rødél, eg og elm som ledsagende træarter.

Bundfloraen i denne del af skoven er særdeles frodig og artsrig og rummer sjældne arter. I skovens højere liggende dele mod vest og øst er bøg og eg de karaktergivende træarter.

Busklag er mange steder udviklet med hassel, tjørn, benved, kvalkved og gråpil som hyppige arter.

Den overvejende del af små partsskove her i landet har i de senere år været genstand for udhugninger og nåletræbeplantninger, hvorved deres karakter og landskabelige og botaniske værdi er gået tabt. Haslund skov er i alt væsentligt friholdt for sådanne indgreb og bør derfor sikres ved fredning..... "

I en skrivelse af 22. oktober 1973 fra Naturfredningsrådet hedder det blandt andet: "... Haslund Skov er i forskellige flere/henseender en meget interessant lokalitet.

Partiet omkring Værum bæk er allerede ved sin geologiske karakter værdifuldt. I dalsiden træder der eocæne aflejringer frem, hvor lag af hærdet plastisk ler skifter med lag af vulkansk aske svarende til dem, der i et antal Limfjords-klinter ses afvekslende med moler.

Skoven ligger således på et lille hjørne af en meget vigtig geologisk struktur, nemlig de store lerbakker, hvis kerneområde er den såkaldte Lysnet-bakke. Ifølge nyere geologiske undersøgelser må disse bakker anses for interesse-mæssigt at ligge på "lands-niveau". Haslund Skov er således som et led i ovennævnte sammenhæng også af geologisk interesse.

Plantevæksten i den midterste del af hoveddalen og i løvskoven nærmest vest for denne er rig og særpræget som følge af to samvirkende faktorer, den særlige jordbund, der er næsten uigennemtrængelig for vand, og en brugsform, der stort set har opretholdt præg af artsrig blandet løvskov, en skovtype, der i vor tid kun findes

få steder. En nøjere beskrivelse af skovbundsfloraen i Haslund Skov er givet af E. Worsøe i Flora og Fauna bind 77, s. 116-118, 1971. Som det fremgår af denne artikel, er flere af de her forekommende planter enten sjældne i Danmark som helhed, som forskelligblomstret viol (*Viola mirabilis*), eller er sjældne uden for landets sydligste egne, som jordbær-potentil (*Potentilla sterilis*).

De perifere dele af skovområdet, herunder partierne langs Værum Bæk mod syd og mod nord, i en lille dal mod vest og i en større kløft mod øst, har ikke samme sjældne helhedspræg. Det må imidlertid påpeges, at en af områdets sjældneste planter, tætblomstret hullæbe (*Epipactis purpurata*), forekommer særlig rigeligt i den vestlige del af den skov, der udfylder den østpå løbende sidedal. I øvrigt er de perifere skovpartier ikke blot forskellige fra skovens midterområde, men er også forskellige indbyrdes, og de er fælles med hovedparten af midterområdet om ikke at være præget af de driftsmetoder, der bruges i flertallet af vore skove. Tilsammen udgør derfor hele skovkomplekset et meget rigt og varieret naturområde. Medens en fredning af det centrale område er af vigtighed på landsbasis, vil en samtidig sikring af de omliggende skovpartier i betydelig grad øge hele områdets værdi på mere lokalt plan, tillige med at den vil betyde bedre beskyttelse af midterpartiet."

De i sagen omhandlede skovarealer ligger i landzone og er ifølge foreliggende oplysninger fredskov.

Bekendtgørelse om sagens rejsning har været indrykket i Statstidende og Randers Amtsavis den 11. december 1974, hvorhos de respektive lodsejere og påfthavere ved anbefalede breve afsendt den 10. december 1974 har været indkaldt til et møde afholdt den 10. januar 1975.

På nævnte møde blev der af forskellige lodsejere rejst indsigelse mod fredningen og fredningspåstandens omfang.

Nævnet finder, at der til det af fredningspåstanden omfattede område er knyttet så værdifulde fredningsmæssige interesser,

navnlig i geologisk og botanisk henseende, at betingelserne for en fredning efter bestemmelserne i naturfredningslovens § 1 foreligger, hvorfor den nedlagte fredningspåstand tages til følge med de nedennævnte begrænsninger.

Ifølge fredningspåstanden må beplantning med nåletræer ikke finde sted, og eksisterende nåletræer skal efter hugst i normal omdriftsalder erstattes med løvskov enten ved selvsåning fra omliggende skov eller ved plantning med løvtræarter. Det er oplyst for Fredningsnævnet, at der er 2 områder i skoven, hvorpå der er tale om samlede granbevoksninger, nemlig 0,5 ha på matr. numrene 17 b, 19 c og 18 c tilhørende Ingv. Rasmussen og 8,5 ha på matr. numrene 7 og 11, der er en fælles lod.

Fredningsnævnet finder ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for at kræve disse arealer afdrevet efter normal omdrift og derefter beplantet med løvtræer, og Fredningsnævnet bestemmer derfor, at nævnte bestående nåletræsbeplantninger kan opretholdes.

Ifølge fredningspåstanden skal skoven være åben for almenheden til ^{fri}færdsel og ophold efter et udfærdiget ordensreglement.

Fredningsnævnet finder ikke, at der er tilstrækkelig anledning til at give almenheden en færdselsret, der rækker videre end den færdselsret, som følger af de herom gældende almindelige regler.

Naturvidenskabeligt interesserede kan dog af Fredningsnævnet få tilladelse til at færdes uden for vejene i hele det fredede område.

Fredningsservitutten.

Fredningsnævnet bestemmer herefter, at det på vedhæftede kort viste område omfattende de i nedenfor anførte lodsejerfortegnelse nævnte ejendomme fredes, således at der på de fredede arealer lægges en servitut med følgende indhold:

^{-de}
1. De frede/arealer må ikke bebygges, ligesom der ikke må opstilles skure, campingvogne, master og andre skæmmende indretninger. Med Fredningsnævnets tilladelse skal der dog kunne opstilles et enkelt

arbejdsskur til brug for skovarbejdere, der udfører arbejde i skoven. Dette skurs nærmere udformning og placering skal, inden det opføres, godkendes af Fredningsnævnet, og der kan af Fredningsnævnet stilles krav om, at skuret kan benyttes af skovarbejdere, der arbejder på andre parceller i skoven end på den parcel, hvorpå skuret måtte blive opført. Elektriske transformerstationer, el-master og fremføring af luftledninger kan kun etableres med Fredningsnævnets tilladelse.

2. De fredede arealer må ikke anvendes til henkastning af affald, ligesom de ikke må benyttes til henstilling af udrangerede biler, landbrugsmaskiner og lignende.

3. De fredede arealer må ikke afvandes på anden måde end hidtil, og vandløb må ikke reguleres uden tilladelse fra Fredningsnævnet. Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

4. Den på de fredede arealer værende skov skal drives med plukhugst og selvforryngelse. Tyndingshugst er dog tilladt, ligesom der må efterplantes med løvtræer. På de fredede arealer findes sammenhængende nåletræsbeplantninger på ca. 8,5 ha på matr. numrene 7 og 11 Om-mestrup jorder, Værum sogn, og 0,5 ha på matr. numrene 17 b, 19 c og 18 c Haslund by og sogn. Disse nåletræsbeplantninger kan genplan-tes med nåletræer, men i øvrigt må der ikke på nogen del af det fre-dede plantes nåletræer. Eventuelle eksisterende nåletræer uden for ovennævnte nåletræsbevoksninger må efter hugst kun efterplantes med løvtræer. Senere selvsåede nåletræer uden for de til nåletræer god-kendte områder kan ved foranstaltning af Fredningsplanudvalget/eller ^{for Århus amt} Danmarks Naturfredningsforening fjernes uden udgift for lodsejerne, såfremt disse efter forudgående meddelelse ikke selv ønsker at fjerne dem.

5. De fredede arealer må ikke tilføres insecticider eller herbici-der, og planter på de fredede arealer må ikke opgraves, medmindre dette sker i forbindelse med rimelige skovdyrkningsmæssige disposi-tioner.

6. Der er adgang til almindelig færdsel i henhold til de i naturfredningslovens § 55 gældende regler, dog kan naturvidenskabeligt interesserede af Fredningsnævnet få tilladelse til at færdes uden for vejene i hele det fredede område.

7. Påtaleretten med hensyn til foran fastsatte bestemmelser tilkommer nærværende fredningsnævn efter indhentede udtalelser fra Fredningsplanudvalget for Århus amt, Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening.

Erstatningsspørgsmålet.

Skovrider Georg Hansen, Småskovsforeningen for Randers og Viborg amter, og Sv. Høj Laursen har tilsendt Fredningsnævnet sålydende erstatningsopgørelse af 30. juli 1975 vedrørende matr. nr. e 7 og 11 Ommestrup jorder, Værum sogn,: "Hermed sender jeg Dem følgende erstatningsopgørelse, idet jeg skal oplyse, at beregningerne af erstatningsbeløbene for selve træartsbindingen er foretaget af Dansk Skovforening efter fornøden gennemgang af skoven sammen med mig i februar 1975, og i øvrigt efter samtaler med mig.

Træartsfordelingen er i dag: nåletræ 8,5 ha 34 %

løvtræ 16,5 - 66 -

ialt 25,0 ha 100 %

Træartsbindingen: Erstatningsberegningen er foretaget på grundlag af følgende to modeller:

	Bøg (løvtræ)	Rødgran
Omdrift	120 år	50 år
Bonitet	2-3	2-3
Produktion årlig	6.8 m ³ /ha	11.0 m ³ /ha
Kulturomkostn. incl. bev. pleje	9.500 kr/ha	5.300 kr/ha
Jordværdi ved 4%, excl. genr. omkost.	+6.300 -	+7.300 -

Begrebet 'jordværdi' kan forklares som værdien af skovbunden på tidspunktet lige efter hovedbenyttelsen (afdrift) og før kulturanlæg ved påtænkt fremtidig drift af henholdsvis løv- eller nåletræ.

Tabet ved at blive afskåret fra at dyrke nåletræ er forskellen i jordværdi mellem løvtræ og nåletræ: 13.600 kr/ha jvf. ovenstående. Denne jordværdiforskel skal disconteres i det antal år, som vil forløbe, inden en konvertering vil være aktuel.

Erstatningsbeløbet ved træartsbindingen er beregnet ud fra to forudsætninger:

1. Fredningen gennemføres jvf. Danmarks Naturfredningsforenings fredningspåstand. Dette indebærer, at nåletræarealet ikke må udvides samt at de eksisterende nåletræbevoksninger skal konverteres til løvtræ ved udløb af normal omdriftstid.

Det vil efter mit bedste skøn være fuldt forstligt forsvarligt at udvide nåletræarealet med 5 ha, hvilket ville bringe nåletræprocenten op på knap 60. Ud fra det hidtidige tempo i konverteringen fra løvtræ til nåletræ må det skønnes, at denne overgang ville finde sted i løbet af ca. 10 år, svarende til en disconteringsfaktor på i gennemsnit 0.8219 (5 år). Det samlede tab ved forbud mod udvidelse af nåletræarealet er følgelig $5 \times 13.600 \times 0.8219 = 55.900,-$ kr.

Tabet ved konvertering af de eksisterende nåletræbevoksninger er ligeledes jordværdiforskellen disconteret i passende åremål:

Alder ca.år	Afdeling	Areal ha	Restlevetid år	Disconteringsfaktor	Samlet tab
5	2b, 3c, 6c, 5b-c-d	4.0	45	0.1712	9.313,-
18	2d-e-f-i-h, 4b, 5a-f, 6a, 7c	4.0	32	0.2851	15.509,-
30	6b	<u>0.5</u>	20	0.4564	<u>3.104,-</u>
		8.5			27.926,-

Det samlede tab ved træartsbindingen bliver således 55.900,- kr + 27.900,- kr. = 83.800,- kr.

2. Den nuværende tilstand i skoven aksepteres: de eksisterende nåletræbevoksninger tillades opretholdt med nåletræ i fremtiden, men det eksisterende løvtræareal bevares som løvtræ og forynges på sæd

vanlig forstlig vis.

I dette tilfælde kan nåletræarealet ikke udvides, og tabet her-
ved er ovenfor beregnet til 55.900.- kr.

Indenfor disse erstatningsrammer ønskes efterplantningsmulighe-
derne i løvtræ udvidet til også at omfatte ahorn, birk m. fl.

Vedrørende opstilling af skure ønskes der tilladelse til opstil-
ling af et arbejdsskur af sådanne dimensioner, at kravene i henhold
til 'Overenskomst mellem Skovbrugets Arbejdsgiverforening og Special-
arbejderforbundet i Danmark' for spise- og redskabshuse til en hver
tid er opfyldt. I modsat fald må der beregnes erstatning herfor ud
fra merudgiften ved udbetaling af de overenskomstmæssige 'skurpenge'.

Som kompensation for at området ikke må tilføres Insecticider
eller Herbicider skønnes en erstatning på 2.000.- kr. at være rimelig.

Vedrørende almenhedens udvidede adgang til skoven også uden for
vejene, skønnes dette umiddelbart at ville forringe muligheden for
at opnå den maksimale jagtlejeindtægt. Jagtlejen er i dag ca. 2000
kr/år og vil i givet fald kun kunne indbringe ca. 1000 kr/år, sva-
rende til et erstatningsbeløb på 10.000.- kr. Dog må dette beløb
kunne reguleres i forhold til de endnu ikke udfærdigere 'ordensreg-
ler's indhold.

Vedrørende følgende fredningspåstand: at 'det skal være de på-
taleberettigede tilladt uden udgift for lodsejerne, at foretage for-
anstaltninger for at opretholde den ønskede naturtilstand', var det
ønskeligt om disse foranstaltninger blev præciseret lidt nøjere, i-
det disse udmærket kunne tænkes at være tabgivende indirekte, eller
på længere sigt, og således være erstatningsberettigede.

Vedrørende de i fredningspåstanden øvrige nævnte punkter som
forbud mod ændring i terrænformerne, forbud mod afvanding og forbud
mod opgravning af planter giver dette ikke anledning til noget er-
statningskrav.

Det totale erstatningsbeløb fremgår af nedenstående sammendrag, idet der er foretaget en opdeling efter følgende to forudsætninger:

1. Fredningen gennemføres fuldt ud efter Naturfredningsforeningens påstand, brev 1303/74.

2. Fredningen gennemføres således, at den nuværende tilstand med hensyn til løv- og nåletræareal godkendes, og at driften fortsættes fremover med det nuværende nåletræareal som maksimum og på de nuværende arealers placering i skoven.

	Forudsætning 1.	Forudsætning 2.
Træartsbinding	83.800.- kr	55.900.- kr
Opstilling af skure	med forbehold	med forbehold
Insecticider og herbicider	2.000.-	2.000.-
Almenhedens adgang	10.000.-	10.000.-
vedr. 'foranstaltninger'	med forbehold	med forbehold
Udgift til beregn. af erstatn.	1.500.-	1.500.-
<u>Erstatningskrav ialt</u>	<u>97.300.- kr</u>	<u>69.400.- kr</u> "

Fredningsnævnet har forelagt nævnte erstatningsopgørelse for skovrider Kr. Elmquist, Statens Skovtilsyn, der i en skrivelse af 30. januar 1976 har udtalt: "Jeg har ikke forsøgt at kontrollere de ret komplicerede rutineberegninger, der ligger bag de angivne jordværdier for bøg og rødgran, da beregningerne må skønnes gennemført med fornøden teknisk omhu. De for beregningerne til grund liggende boniteter må jeg umiddelbart skønne sobre og snarere medføre en for lille end en for stor erstatning pr. ha.

En erstatningsberegning vil for en økonomisk så langsigtet produktion som skovbrug^o altid være behæftet med betydelig usikkerhed, og kun en del af fredningsindgrebets konsekvenser kan underkastes talmæssig behandling.

Skovrider Georg Hansens bemærkninger til og vurdering af diverse ulemper, eksempelvis vedrørende almenhedens udvidede adgang, forbud mod giftstoffer og de påtaleberettigedes mulighed for at fo-

retage 'foranstaltninger' forekommer mig berettigede og sobre.

• Jeg finder derudover anledning til at henlede opmærksomheden på, at den foreskrevne driftsform med plukhugst kan medføre væsentlige ulemper. Dels vanskeliggør denne driftsform den stadig tiltagende anvendelse af maskiner i skovdriften, og dels reduceres skovejerens mulighed for kapitalopsparing og -realisation, som alm. god skovdrift indbyder til og som kan være af stor værdi i relation til beskatning, arv m.v.

At vurdere disse ulemper vil være meget vanskeligt, men det er mit skøn, at de under visse forhold kan være af et omfang, der nærmer sig ulemperne ved fredningens krav om forbud mod nåletræ. De lokale jordbundsforhold vil dog i sig selv reducere mulighederne noget.

Der synes som bekendt at være en tendens til, at en ydet fredningserstatning kun sjældent reducerer ejendommens værdi tilsvarende i handel og vandel; men der er vel på den anden side præcedens for, at man ved erstatningsudmålingen ikke tør tage hensyn hertil.

Resumerende skal jeg udtale, at de fremsatte erstatningskrav efter mit skøn er yderst sobre. Den af skovrider Georg Hansen omtalte mulighed for at bevare de allerede eksisterende nåletræbevoksninger som sådanne, må umiddelbart forekomme mig tiltalende. Jordbundsforholdene vil nemlig vistnok betinge, at disse bevoksninger kun pletvis vil blive så tætte, at bundfloraen vil kunne påvirkes på uheldig vis, og bevoksningens tilstedeværelse vil - i det mindste under de nu kendte forhold - yde et væsentligt bidrag til at bevare den økonomiske balance i skovens løbende drift og derved stimulere til fortsat pleje - mens interessen herfor hos ejerne kan svækkes, hvis den løbende drift på forhånd må forventes økonomisk negativ.

Muligheden for at plante birk og ær skønnes ikke at ville kunne påvirke erstatningsberegningen på væsentlig vis. Rent fredningsmæssigt må jeg personligt finde det direkte ønskeligt, at fredningspåstandens meget snævre krav om, at der kun må plantes eg, ask og bøg, udvides til at omfatte alle de på egnen naturligt forekommende løv-

træer af gammel dansk herkomst.

Fredningspåstanden om, at området ikke må afvandes, skal formentlig forstås 'anderledes end hidtil'. Et totalt forbud mod afvanding må betinge yderligere erstatningskrav. Bestemmelsen om, at planter ikke må opgraves, bør efter min mening også uddybes, således at den ikke hindrer rimelige skovdyrkningsmæssige dispositioner."

I en supplerende erstatningsopgørelse af 16. juni 1976 fra skovrider Georg Hansen og gårdejer Ingvar Rasmussen vedrørende matr. numrene 17 b, 19 c og 18 c Haslund by og sogn, hedder det: " I henhold til tidligere aftale sender jeg hermed følgende erstatningsopgørelse for ovennævnte parcel i Haslund skov-området. Vedrørende beregningens princip henviser jeg til opgørelsen for Haslund Fællesskov som kort siger, at tabet ved at blive afskåret fra at dyrke nåletræer er forskellen i jordværdi mellem løvtræ og nåletræ = 13.600 kr/ha.

Den del af parcellen der ønskes fredet er 6.7 ha stor med 0.5 ha nål og 6.2 ha løv, (= 8 % nål).

Erstatningsbeløbet ved træartsbindingen er beregnet ud fra følgende to forudsætninger:

1. Fredningen gennemføres jvf. Danmarks Naturfredningsforenings fredningspåstand. Dette indebærer, at nåletræarealet ikke må udvides, samt at de eksisterende nåletræbevoksninger skal konverteres til løvtræ ved udløb af normal omdriftsalder.

Det vil være forsvarligt og rimeligt at udvide nåletræarealet til 35 % eller med 1.8 ha til ialt 2.3 ha. Denne udvidelse vil kunne finde sted i løbet af de næste 10 år eller med hele arealet om 5 år (disconteringsfaktor = 0.8219).

Det samlede tab ved forbud mod udvidelse af nåletræarealet er følgelig: $1.8 \times 13.600 \times 0.8219 = \underline{20.120.- \text{ kr.}}$

Tabet ved konvertering af de eksisterende nåletræbevoksninger er ligeledes jordværdiforskellen disconteret i passende åremål:

alder i dag år	areal ha	resttid år	discont. faktor, 4%	samlet tab kr.
5	0.1	45	0.1712	232
20	0.2	30	0.3083	838
40	<u>0.2</u>	10	0.6756	<u>1.838</u>
	0.5			2.908

Det samlede tab ved træartsbindingen bliver således:

$$20.120 + 2.908 = \underline{23.028.- \text{ kr.}}$$

2. Den nuværende tilstand i skoven aksepteres, d.v.s. at de eksisterende nåletræbevoksninger tillades opretholdt med nåletræ i fremtiden, medens det eksisterende løvtræareal bevares som løvtræ og forynges ved selvsåning på sædvanlig forstlig vis.

I dette tilfælde kan nåletræarealet ikke udvides, og tabet herved er ovenfor beregnet til 20.120.- kr.

Efterplantningsmulighederne i løvtræ ønskes udvidet til også at omfatte birk og ahorn m. fl.

Det samlede erstatningsbeløb fremgår af nedenstående sammen-
drag, idet der er foretaget en opdeling efter de to forudsætninger:

	Forudsætning 1.	Forudsætning 2.
Træartsbinding (afrundet)	23.000.-	20.100.-
Insecticider og herbicider	1.000.-	1.000.-
Almenhedens adgang	3.000.-	3.000.-
vedr. 'foranstaltninger'	med forbehold	med forbehold
<u>Udgift til beregn.af erstatning</u>	<u>300.-</u>	<u>300.-</u>
<u>Erstatningskrav ialt</u>	<u>27.300.-</u>	<u>24.400.- "</u>

Fredningsnævnet har forelagt sagen for skovrider, dr. agro.
Kjeld Ladefoged, der i en skrivelse af 21. september 1976 har udtalt:
"I anledning af den rejste fredningssag og den i samme forbindelse
af skovrider Georg Hansen, Stenalt, foretagne erstatningsopgørelse
kan oplyses, at jeg efter skriftlig opfordring af 12. august d.å.
har besigtiget skoven den 9. ds.

Vegetationsmæssigt og skovhistorisk set er det en overordentlig

interessant skov, hvis fredning jeg af nævnte årsager helt kan gå ind for. Jeg mener heller ikke, at der kan rejses indvendinger mod den foretagne erstatningsopgørelse, men derimod mod de modeller, der ligger til grund for den.

For det første er der efter min opfattelse regnet med for høje kulturudgifter for bøg (løvtræ). Store områder af skoven lader sig udmærket forynge ad naturlig vej. Bl.a. findes der smukke grupper med foryngelse af ask, som det vil være let at arbejde videre med uden dyre kulturudgifter, indhegninger o.s.v. Bortset fra nåletræsområderne er det meste af skoven vel hidtil blevet forynget ved selv-såning, hvilket netop er med til at give skoven den egenartede karakter.

For det andet er jordbunden ligesom i Allindelille fredskov ved Sorø og Fanefjord skov på Møn, så stiv og af en så særegen karakter, at den set på længere sigt er temmelig uegnet til dyrkning af nåletræ. Der må regnes med en lav omdriftsalder, lavere end i de økonomiske beregninger. At området er ret uegnet til nåleskov kan i øvrigt konstateres på stedet. De forholdsvis unge rødgranbevoksninger er allerede begyndt at blive hullet, og et betydeligt område med nåletræ er så uplejet, at naturforyngelse af ask har taget magten over den største del af kulturen, hvilket indicerer, at asken her trives betydeligt bedre end nåletræ.

Jeg vil foreslå, at man freder de tilbagestående løvtræsbevoksninger for et fast beløb - f. eks. 50.000 kr. en gang for alle, og begrænser nåletræsdriften til de arealer, hvorpå der nu vokser nåletræ. Om et halvt hundrede år vil disse arealer uden tvivl være generobret af forskellige løvtræsarter."

Der tillægges i anledning af den således fastlagte fredning
de respektive lodsejere de nedenfor anførte erstatningsbeløb:

	areal, der på- lægges fredning	erstatning
1. matr. nr. 7 og 11 Ommestrup jor- der, Værum sogn, tilhørende Kirsten Hastrup-Nielsen og Tove Asboe Jørgensen med 1/22 ° Svend Høj Laursen med 2/22 Carl Pedersen med 2/22 Kjeld Sørensen med 2/22 Tommy og Jette Frisch med 1/22 Christen Hedegaard Axelsen med 1/22 Harald Lund med 2/22 Palle Kirkegård med 2/22 Ankjær Petersen med 1/22 Jens Amstrup med 2/22 Niels Fogh Sørensen med 2/22 Tyge Hansen med 2/22 Karen Marie Jensen med 2/22	231.701 m ²	32.274 kr.
2. matr.nr. 88 Værum by og sogn, tilhørende Bent Møller	7.132 m ²	1.569 "
3. matr. nr. 89 a sammesteds, tilhørende Inger og Finn Madsen	11.095 m ²	2.440 "
4. matr. nr. 89 b sammesteds, tilhørende Jens I. Christensen	4.508 m ²	991 "
5. matr. nr. 90 a sammesteds, tilhørende Bodil Madsen	12.844 m ²	2.825 "
6. matr. nr. 90 b sammesteds, tilhørende Bent Pedersen	3.460 m ²	761 "
7. matr. nr. 91 sammesteds, tilhørende Aksel Nielsen	6.777 m ²	1.490 "
8. matr. nr. 7 a Haslund by og sogn, tilhørende Kjeld Sørensen	10.000 m ²	2.200 "
	transport	44.550 kr.

transport 44.550 kr.

9. matr. nr. 17 b, 19 c og 18 c sammesteds, tilhørende Ingv. Rasmussen	67.000 m ²	13.640 "
10. matr. nr. 20 a sammesteds, tilhørende J. K. Nielsen	6.000 m ²	1.320 "
		<u>i alt 59.510 kr.</u>

En påstand om tilkendelse af sagsomkostninger har ikke kunnet tages til følge.

Da der ikke skønnes at finde forringelse sted af panthaveres eller servituthaveres retsstilling gennem den skete fredning, vil erstatningerne i det hele være at udbetale til ejerne.

Kendelsen vil være at tinglyse som servitutstiftende/med fortrin forud for pantegæld.

Erstatningsbeløbene vil i medfør af naturfredningslovens § 33 være at udrede med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Århus amtsfond.

Kendelsen kan i overensstemmelse med reglerne i naturfredningslovens § 24 indbringes for Overfredningsnævnet inden for et tidsrum af 4 uger fra den dato, da kendelsen er meddelt den ankeberettigede.

T h i b e s t e m m e s :

De foran anførte ejendomme i Værum og Haslund sogne fredes i overensstemmelse med det foran anførte og således som vist på det vedhæftede kort.

Der udbetales følgende erstatninger til nedennævnte ejere:

1. fælles lod

Kirsten Hastrup-Nielsen, Højslev Møllegård, 9600 Års,	733,50 kr.
Tove Asboe Jørgensen, Balskovhøjvej, Balskov, 8410 Rønne,	733,50 "
Sv. Høj Laursen, Haslundkærvej 28, 8900 Randers,	2.934,00 "
Carl Pedersen, Amstrupgårdsvej 24, 8900 Randers,	2.934,00 "
Kjeld Sørensen, også anført som nr. 8	2.934,00 "
Tommy og Jette Frisch, Bødgersmindevej 9, 8900 Randers,	1.467,00 "
Christen Hedegaard Axelsen, Bødgersmindevej 13, Randers,	<u>1.467,00 "</u>

transport 13.203,00 kr.

transport 13.203,00 kr.

Harald Lund, Bødgersmindevej 19 ^o , 8900 Randers,	2.934,00 "
Palle Kirkegaard, Møllevangsvej 94, 8900 Randers,	2.934,00 "
Ankjær Petersen, Amstrupgårdsvej 18, 8900 Randers,	1.467,00 "
Jens Amstrup, Bødgersmindevej 18, 8900 Randers,	2.934,00 "
Niels Fogh Sørensen, Bødgersmindevej 22, 8900 Randers,	2.934,00 "
Tyge Hansen, Amstrupgårdsvej 40, 8900 Randers,	2.934,00 "
Karen Marie Jensen, Haslundkærvej 4, 8900 Randers,	2.934,00 "
2. Bent Møller, Nørgårdsvej 56, Værum, 8900 Randers,	1.569,00 "
3. Inger og Finn Madsen, Tebbestrupvej 172, Frisen- vold, 8900 Randers,	2.440,00 "
4. Jens I. Christensen, Kildingsvej 7, Værum, 8900 Randers,	.991,00 "
5. Bodil Madsen, Nørgårdsvej 8, Værum, 8900 Randers,	2.825,00 "
6. Bent Pedersen, Værum Fælledvej 24, Værum, 8900 Randers,	761,00 "
7. Aksel Nielsen, Ballesvej 3, Værum, 8900 Randers,	1.490,00 "
8. Kjeld Sørensen, Haslundkærvej 31, 8900 Randers,	2.200,00 "
9. Ingv. Rasmussen, Møllevangsvej 59, 8900 Randers,	13.640,00 "
10. J. K. Nielsen, Haslundkærvej 34, 8900 Randers,	1.320,00 "

i alt 59.510,00 kr.

De tilkendte erstatninger forrentes fra kendelsens dato og indtil beløbene kan hæves med en årlig rente, der er 1 % højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto, der er gældende på nævnte dato.

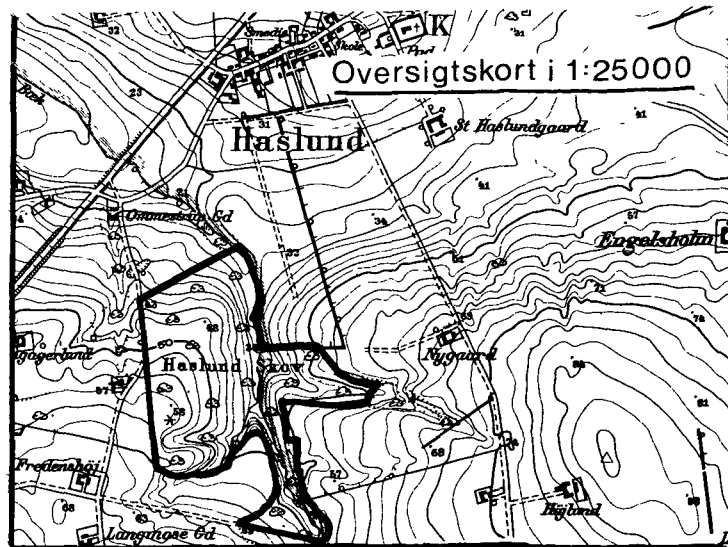
Gudrun Gravesen
(sign.)

Jens Karl Nielsen
(sign.)

Egil Petersen
(sign.)

L. Thorup
(sign.)

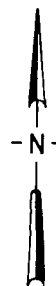
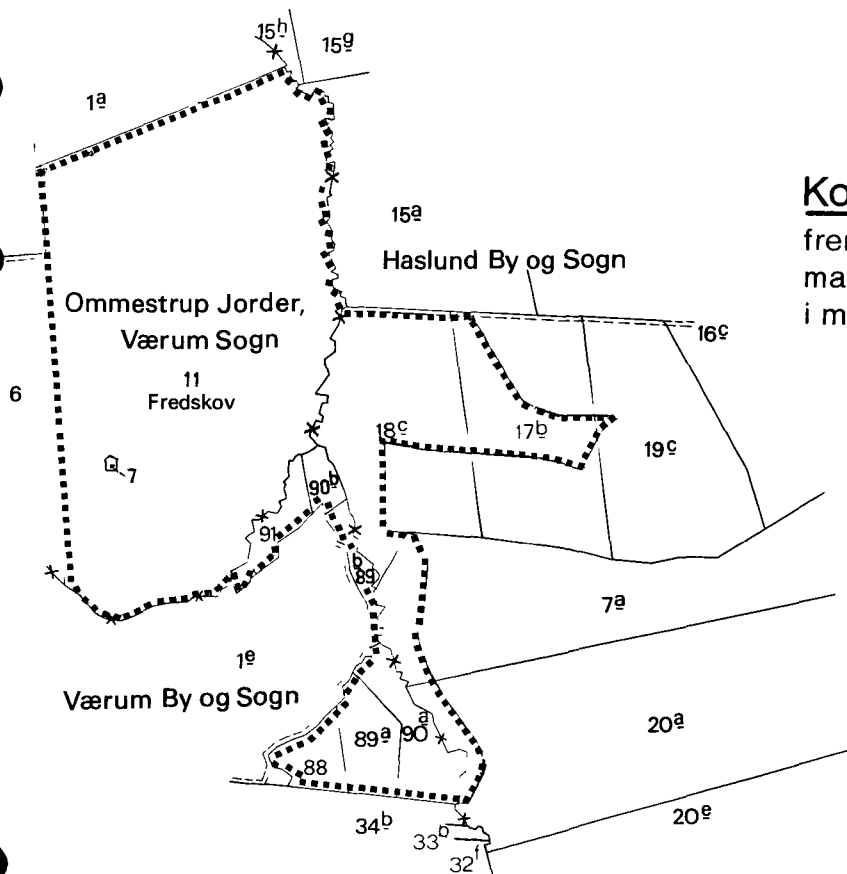
/IC.

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse nr. A. 493/73

Kort i 1:10000

fremstillet ved nedfotografering af
matrikelkortene af febr 1974
i målforholdet 1:4000

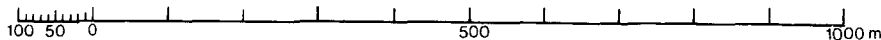
Haslund Skov

Dele af Ommestrup Jorder og Værum By, Værum Sogn,
Langå kommune samt
Haslund By og Sogn,
Randers kommune,
Århus amtskommune.

Signaturforklaring:

..... foreslået fredningsgrænse
-x-x-x- ejerlagsgrænse

Målestok 1:10000

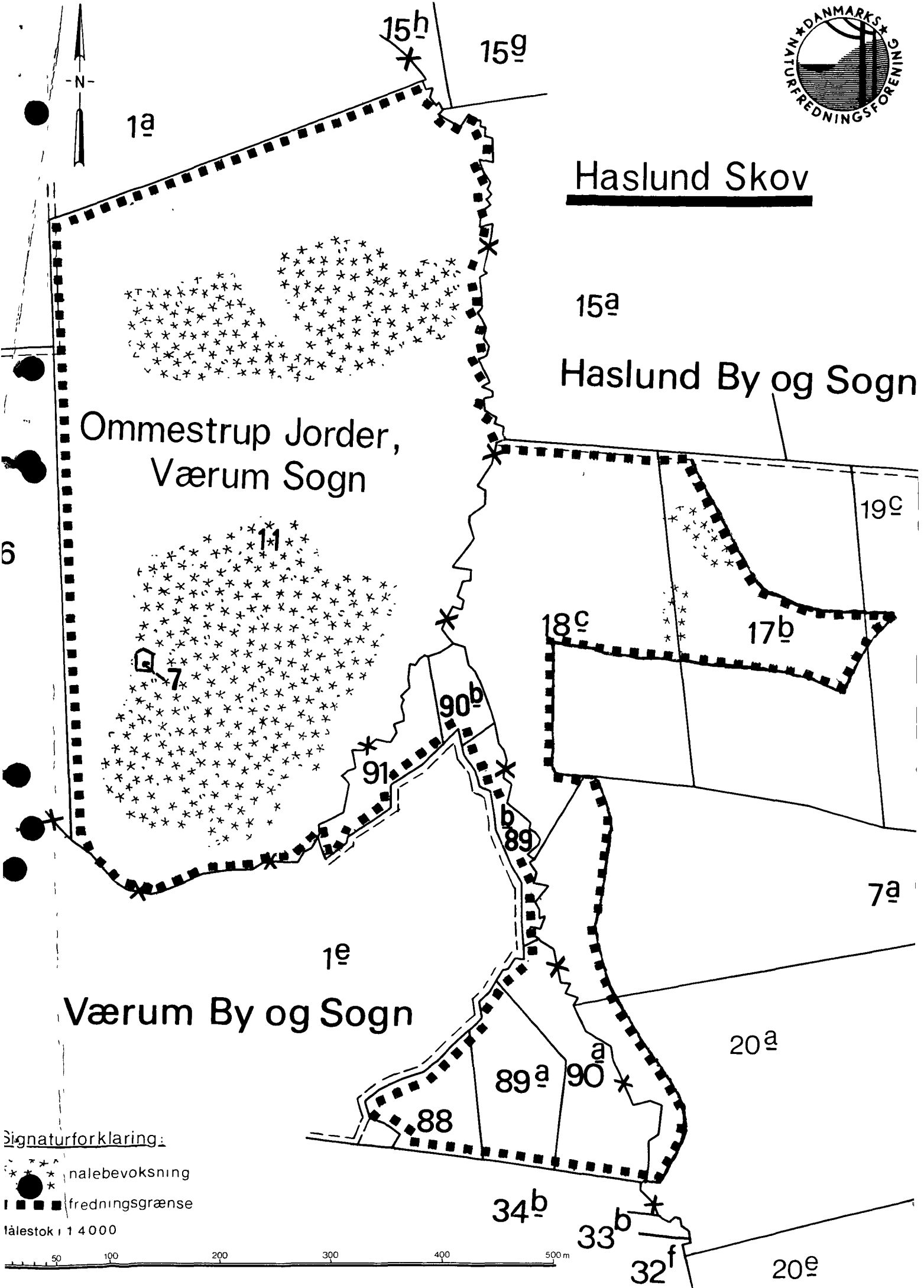
År 1974

O. H. H. H.

Landinspektør

D.N.j.nr 11-68-03
O.H.H.j.nr. 7415

C S III 74

Signaturforklaring:

- * * * * * nalebogrænse
- — — — — fredningsgrænse

Målestok 1:4000

0 50 100 200 300 400 500 m

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 06395.00

Dispensationer i perioden: 07-04-1998

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

TIL ORIENTERING

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

07/04-98

Skovdyrkerforeningen Århus Amt Nord
v/skovfoged Georg Hansen
Landbocentret
Marsvej 1
8900 Randers

REG. NR. 6395.00.

Vedr. j.nr. 5/1997 - skovforbedringsarbejder i Haslund Fællesskov i Langå Kommune.

Skovdyrkerforeningen har gennem Århus Amt søgt om tilladelse til en række nærmere angivne skovforbedringsarbejder i Haslund skov.

Arbejderne vedrører den del af skoven, som er beliggende i Langå kommune, og området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 17. december 1979 om fredning af Haslund skov.

Der er ansøgt om tilladelse til følgende arbejder:

1. delvis nyanlæg af grøft omkring planlagt læggeplads på en strækning på cirka 50 meter
2. nyanlæg af grøft på cirka 75 meter ind i vandlidende ungt løvtræ
3. ny grøft cirka 50 meter mod vest gennem ung sitkagran, mod øst cirka 25 meter gennem løvskov
4. forbedring af gammel grøft i dalbund gennem cirka 40-årig rødgran. Grøften har ikke været vedligeholdt i en årrække.
5. nyanlæg af læggeplads med plads til skovede træeffekter, cirka 30x10 meter.
6. vejforbedring cirka 225 meter
7. vejforbedring cirka 400 meter

alt som vist på vedhæftede kort fra Skovdyrkerforeningen.

Den 19. februar 1997 udtalte Naturbeskyttelsesrådet på forespørgsel fra Fredningsnævnet, at det ud fra fredningens formål ikke kan anbefales, at der gives tilladelse til de ansøgte anlæg af grøfter i Haslund Fællesskov, hvorimod Rådet ikke har noget imod anlæggelsen af en læggeplads på det af ansøgerne angivne sted.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse i sagen den 2. juli 1997, hvor Skovdyrkerforeningen v/skovfoged Georg Hansen nærmere redegjorde for planerne for det ansøgte. Det blev i denne forbindelse oplyst, at Skovdyrkerforeningen nu har mulighed for tilskud til forskellige forbedringsarbejder, henholdsvis nyanlæg i skoven, og at der allerede er bevilget penge til grøftforbedringer.

Ved grøften markeret på det under sagen fremlagte kort som nr. 4 oplystes det, at dette er hovedprojektet i de ansøgte arbejder. Om vinteren er her meget vådt, og træerne har svært ved at stå fast. Det overvejes at plante løvtræer i området. Fredningsnævnet fandt, at det på tidspunktet for besigtigelsen virkede tørt i lavningen sammenholdt med de øvrige områder i skoven.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste Georg Hansen, at der tillige ønskes foretaget nogle vejforbedringer, anført under punkterne 6 og 7.

Fredningsnævnet besluttede på ny at forelægge sagen for Naturbeskyttelsesrådet.

Ved skrivelse af 10. marts 1998 fra Naturrådet (som i mellemtiden har afløst Naturbeskyttelsesrådet) fastholdes udtalelsen af 19. februar 1997 stort set. Naturrådet anbefaler herefter, at der meddeles tilladelse til vejforbedringsarbejder samt til læggeplads, ligesom Naturrådet kan anbefale, at der meddeles tilladelse til anlæg af den grøft, som ifølge kortet er nødvendig for anlægget af læggepladsen. Derimod har Naturrådet udtalt sig mod anlæg af øvrige grøfter.

Under hensyn til formålet med fredningen, herunder bevaringen af den artsrige løvblandingsskov samt fredningsbestemmelserne i øvrigt, kan Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, alene meddele tilladelse til de ansøgte vejforbedringsarbejder, til anlæg af læggeplads samt til anlæg af den grøft, som er nødvendig for anlægget af læggepladsen, altså punkterne 1, 5, 6 og 7.

Tilladelse meddeles på vilkår, at de tilladte arbejder udføres i overensstemmelse med de til Fredningsnævnet fremsendte oplysninger.

Fredningsnævnet har ikke fundet at kunne meddele tilladelse til de øvrige ansøgte arbejder.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-717-2-96)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomiteé v/Eiler Worsøe, Lundbergsvej 2,
Væru, 8900 Randers

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers

Anni Møller, Skovallé 6, 8870 Langå

Langå Kommune, Bredgade 4, 8870 Langå

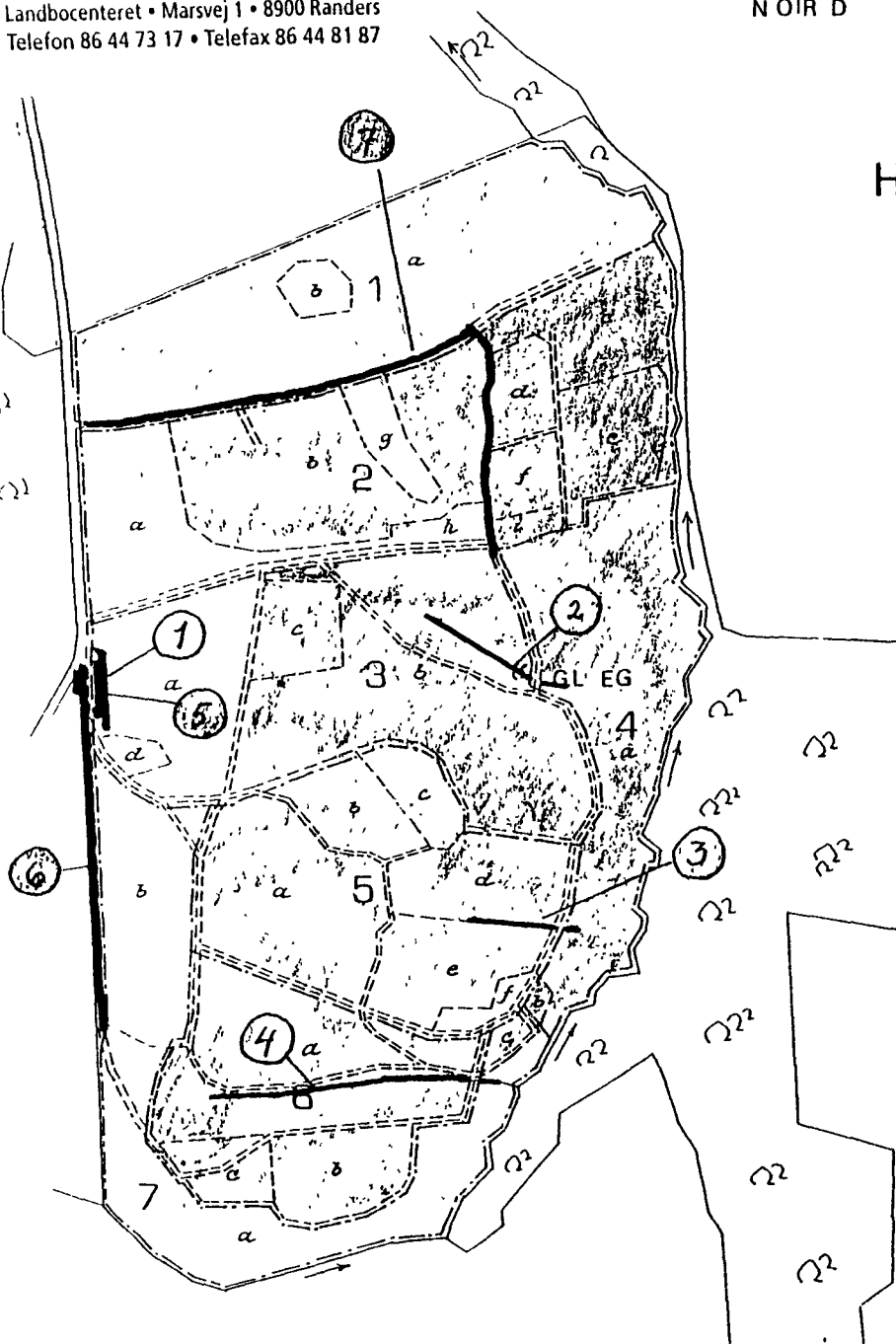
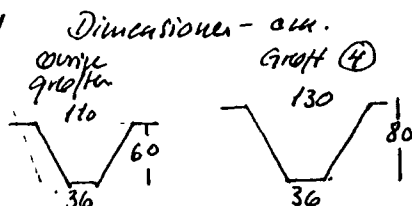
⑥ Vejforbedring ca. 225 m.

⑦ Vejforbedring ca. 400 m.

HASLUND FÆLLESSKOV

TEGNET 1974 EFTER LUFTFOTOKOPI

25,0 ha.

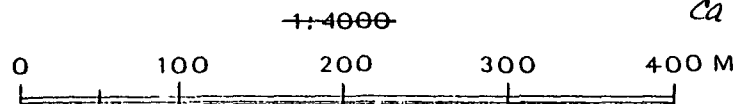

- BØG (ASK, EG)
- ASK (BØG, EG)
- ANDET LØVTRÆ
- RØDGRAN, SITKAGRAN
- ÆDELGRAN

- Groft, forbedring.
- Løkkeplads.
- Vejforbedring.

Disse rumme referer også til skovforbedringsarbejdet.

- ① Groft, delvis uyanlæg omkring plantaget lætteplads. 50 m i alt.
- ② Groft. 75 m uyanlæg vest for spr., ind i vandlidende ung løvtræ. Østlig del ca 10 m, forbedr. af gr. groft.
- ③ Ny groft 50 m. med vest gennem ring ørta, med løt max 25 m gennem løvtræ.
- ④ Forbedring af gr. groft i dalbund, gennem 40-årig rødgran. Groften af vedligehold i mange år. Med løt triskit ring tydelig groft. ca 170 m. gennem nål og ca 10 m. gennem løv.
- ⑤ Løkkeplads til skovde træeffekten. ca. 30x10 m. beplantet som vej.

Den 21. oktober 2020

FN-MJØ-077-2020. Urørt skov

Fredningsnævnet modtog den 24. juni 2020 via Randers Kommune en høring om udlægning til urørt skov på 1,60 ha af matr.nr. 20e Haslund By, Haslund. Arealet er en del af Haslund Skov. Anmeldelsen er indgivet af Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland ved Michael Rasmussen. Arealet ejes af Niels Hevring Kjeldsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

En del af arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 17. december 1979 om fredning af Haslund Skov. Fredningens hovedformål er at opretholde arealets karakter af artsrig løvblandingsskov. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at den eksisterende skov skal drives ved plukhugst og selvforryngelse. Tyndingshugst er dog tilladt, ligesom der må efterplantes med løvtræer. De sammenhængende nåletræsplantager på ca. 8½ ha på matr.nr. 7 og 11 Ommestrupjorden, Værum og ca. ½ ha på matr.nr. 17b, 19c og 18c Haslund By, Haslund må genplantes med nåletræer, men i øvrigt må der ikke plantes med nåletræer indenfor fredningen. Udenfor de nævnte sammenhængende nåletræsbevoksninger må eventuelle eksisterende nåletræer efter hugst kun efterplantes med løvtræer. Senere selvsåede nåletræer, der ikke fjernes af vedkommende ejer, kan efter forudgående meddelelse til ejeren fjernes ved foranstaltning af fredningsmyndighederne eller Danmarks Naturfredningsforening uden udgift for ejeren. Der må kun anvendes kemiske ukrudtsmidler og/eller insektbekæmpende midler, når almindelig god skovbrug gør det påkrævet. Planter må kun opgraves, hvis det sker i forbindelse med rimelige skovdyrkningsmæssige dispositioner.

Fredningssagen blev rejst af Miljøministeriet, der om baggrunden for fredningspåstanden blandt andet anførte, at Haslund Skov i sin helhed er en usædvanlig artsrig løvblandingsskov, hvis karakter er bestemt af ældre tiders græsningspåvirkning og senere tiders varsomme skovdrift med overvejende plukhugst og selvforryngelse. Denne driftsform i forbindelse med stærkt varieret terræn- og jordbund betinger floraens sammensætning. Tilstedeværelsen af tertiært ler (plastisk ler) ved bækkene og de tilgrænsende skrænter giver skoven særlig botanisk værdi, idet der på denne bund er udviklet en frodig og efter alt at dømme naturlig askeskov og askeblandsskov med rødels, eg og elm som ledsagende træarter. Bundfloraen i denne del af skoven er særdeles frodig og artsrig og rummer sjældne arter. I skovens højere liggende dele mod vest og øst er bøg og eg de karaktergivende træarter. Busklag er mange steder udviklet med hassel, tjørn, benved, kalkved og gråpil som hyppige arter. Den overvejende del af små partsskove her i landet har i de senere år været genstand for udhugninger og nåletræsbeplantninger, hvorved deres karakter og landskabelige og botaniske værdi er gået tabt. Haslund Skov er i alt væsentligt friholdt for sådanne indgreb og bør derfor sikres ved fredning.

Det er i Århus Amts plejeplan for Haslund Skov fra 1997 bl.a. anført, at det ufremkommelige terræn med stejle skrænter og plastisk ler har friholdt store dele af Haslund Skov for moderne intensiv skovdrift. På skrænterne langs skovens vandløb har skoven karakter af urørt skov med væltede træer og henfaldne stammer. Disse skovpartier har stor biologisk værdi. Foruden spredningscentre for skovens mere almindelige organismer er den urørte skov overlevelseshed for nogle af de specialiserede arter, som oprindeligt hørte til den danske urskov. Det gælder både planter og dyr. Det er videre anført, at der er flydende grænser mellem urørt skov, plukhugst og ordnet plukhugst, og alle driftsformer er repræsenteret i Haslund Skov. Den stigende driftsintensitet reducerer generelt mulighederne for det vilde plante- og dyreliv. Ved i højere grad at ef-

terlade udgåede og væltede træer i skoven forøges livsmulighederne for en lang række fugle, insekter og svampe.

Randers Kommune har oplyst, at det areal, der ønskes udlagt som urørt skov, er beliggende i Natura 2000-område nr. 229 Bjerre Skov og Haslund Skov. Det er kommunens vurdering, at udlægning til urørt skov vil have en positiv effekt på skovnaturtyperne på udpegningsgrundlaget og dermed være med til at sikre målet om gunstig bevaringsstatus og Natura 2000-planens mål for skovnaturtyperne.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 5. oktober 2020. I mødet deltog endvidere Niels Hevring Kjeldsen ved Peter Kjeldsen, Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland ved Michael Rasmussen, Randers Kommune ved Pia Boisen Hansen, Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Kai Ingemann Schnetler. Michael Rasmussen oplyste indledningsvis, at der reelt har været tale om urørt skov i en del år og præsenterede i øvrigt projektet. Pia Boisen Hansen oplyste, at det er kommunens opfattelse, at projektet er i overensstemmelse med fredningens intentioner. Området blev besigtiget. Danmarks Naturfredningsforening tilsluttede sig Randers Kommunes opfattelse. Friluftsrådet kunne også bakke op om projektet. Den store mangfoldighed kan således konkret gå forud for tilgængeligheden. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation på vilkår om, at der sker fjernelse af ikke oprindeligt hjemmehørende nåletræsarter. Peter Kjeldsen og Michael Rasmussen oplyste at kunne acceptere vilkåret.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Haslund Skov indeholder bestemmelser om plukhugst som driftsform, og det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at udlægning til udrørt skov kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningens hovedformål at opretholde skovens karakter af usædvanlig artsrig løvblandingsskov, og det er anført, at skoven skal drives ved plukhugst og selvforyngelse. Tyndingshugst er dog tilladt, ligesom der må efterplantes med løvtræer.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningen og fredningsbestemmelserne tilsigter naturlig skov i videst muligt omfang med flere løvtræer, færre nåletræer og nænsom drift. Dette er også i overensstemmelse med hovedprincipperne bag det daværende Århus Amts plejeplan for Haslund Skov og efter det oplyste i overensstemmelse med de faktiske forhold i den overvejende del af det skovareal, der ønskes udlagt som urørt skov.

Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at urørt skov ikke er i strid med fredningens formål, men derimod er i overensstemmelse med intentionerne bag fredningen, idet plukhugst ikke kan forstås som et ubetinget krav, men derimod som et krav til driftsformen, hvis der overhovedet skal ske hugst. På den baggrund og i lyset af urørt skovs gunstige vilkår for området meddeler fredningsnævnet dispensation.

Dispensationen sker på vilkår om, at ikke oprindeligt hjemmehørende nåletræsarter fjernes nænsomt for at undgå, at de spreder sig i strid med fredningens intention og sigtet med urørt skov.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Denne afgørelse sendes til:

1. Henrik Leth,
2. Niels Hevring Kjeldsen,
3. Skovdyrkerforeningen Nord-Østjylland,
4. Miljøstyrelsen,
5. Randers Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Randers,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Randers,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.